Kirjelmään E 10/2021 vp liittyvät valiokunnan jäsenten kysymykset ja Finanssivalvonnan vastaukset

1) Mitkä ovat keskeisimmät syyt sille, että järjestämättömiä luottoja (NPL, non-performing loan) on edelleen pankkien taseissa eurokriisin jäljiltä?

Ennen koronapandemiaa järjestämättömien saamisten kanta oli hyvällä vähenemisuralla. Koronapandemian myötä hyvä kehitys on pysähtynyt. Eurokriisin syvyyttä kuvaa se, että joissain maissa järjestämättömiä saamisia oli pahimmillaan puolet luottokannasta, eli ongelmien hoitaminen vie paljon aikaa. Monissa maissa esimerkiksi konkurssilainsäädäntöön liittyvät käytännön ongelmat (konkurssiprosessin pituus) voivat viivästyttää ongelmien hoitamista monta vuotta.

2) Millä keinoilla NPL-luotoista pitäisi päästä eroon, ennen pankkiunionin loppuunsaattamista (ml yhteinen talletussuoja)?

Järjestämättömien saamisten vähentämiseksi EU:n komission on ehdottanut toimenpiteitä neljällä osa-alueella. Toimenpiteet ovat mitä kannatettavimpia:

1) *pankkien riittävät varaukset uusien järjestämättömien saamisten kattamiseksi*
2) *vakuuksien realisoinnin nopeuttaminen*
3) *järjestämättömien luottojen jälkimarkkinoiden kehittäminen ja*
4) *malli kansallisten omaisuudenhoitoyhtiöiden perustamiseksi*

3) Jos pankkeja ei saa valtiollisesti tukea ja tuottamattomia luottoja ei saada tuottaviksi, ainoa vaihtoehto on kirjata NPL-luotot alas ja myydä ne markkinahintaan, mikä edellyttäisi pankkien pääomittamista. Kuka ne pankit pääomittaisi, ja millä ehdoilla?

Omistajilla on vastuu pankin pääomittamisesta. Pankkiunionin valmistelussa keskeistä on ollut Bail-in periaate, eli sijoittajanvastuun toteutuminen. Pankkien kriisinratkaisumekanismi ja omien varojen ja alentamiskelpoisten velkojen vähimmäismäärää (MREL-vaatimukset) toteuttavat sijoittajanvastuuta.

4) Miten pankkeja pitäisi jatkossa säännellä, että NPL-luottoja ei paljon syntyisi?

Oleellista on yhteisen valvontamekanismin valvontakeinot ja valtuudet. Euroopan keskuspankki, Euroopan pankkiviranomainen ja niiden rinnalla Finanssivalvonta on tehnyt paljon toimenpiteitä ja ohjeistusta pankkien uusien ongelmaluottojen synnyn estämiseksi sekä olemassa olevien ongelmaluottojen vähentämiseksi ja niiden käsittelemiseksi ja asianmukaisten varausten tekemiseksi.

- *Pankkivalvojat mm. seuraavat tarkoin ongelmaluottojen määrää eri pankeissa ja kuinka hyvin pankit arvioivat lainoihin liittyviä riskejä.*
- *Pankkivalvojat kiinnittävät lisäksi huomiota pankkien strategiaan, hallintorakenteeseen ja prosesseihin.*
- *Järjestämättömien saamisten seuranta on osa pankeissa suoritettavaa valvojan arviointiprosessia (suurissa pankeissa vuosittain, pieniin pankkeihin tehdään harvemmalla frekvenssillä).*
- *Pankkivalvojat ovat antaneet ohjeistusta mm. järjestämättömien saamisten ja lainanhoitojoustosaamisten käsittelyyn sekä pankkien uusluotonantoon ja luottokannan valvontaan*

5) Kestävätkö pankit ja talous tiukempaa pankkisääntelyä, ja jos, niin millä edellytyksillä?

Finanssikriisin jälkeen pankkien sääntelyä EU:ssa on tiukennettu, koska kriisi toi esiin sääntelyn merkittäviä puutteita. Pankkisääntely muuttuu aina eri aikojen ja haasteiden myötä. Tiukempi sääntely asettaa usein vaatimuksia pankkien vakavaraisuudelle ja heikosti pääomitettujen pankkien pitää hankkia lisää omaa pääomaa tai sopeuttaa toimintojaan. Hyvin pääomitetut pankit pystyvät myös parhaiten huolehtimaan luotonannosta talouden eri toimijoille.

6) Ongelma esiintyy lähinnä eurokriisimaissa, ja alkaa olla 10 vuotta vanha. Eikö olisi eurooppalaisen ongelman sijaan perustellumpaa puhua eurokriisimaista ja näiden maiden ongelmien hoitamisen keskeneräisyydestä?

Järjestämättömien saamisten iso määrä ja niihin liittyvät ongelmat ovat olleet koko maata ja maan pankkisektoria koskeva ongelma vain muutamassa maassa viime vuosina. Yksittäisten pankkien tilanne vaihtelee kuitenkin paljon maasta toiseen, ja ongelmiin joutuneita pankkeja on ollut hyvin monessa maassa viimeisen 10 vuoden aikana.

7) Mikäli haluamme saada NPL-luottokannan alas, meidän pitäisi tosiasiallisesti ratkaista sekä eurokriisi että pääomittaa pankit. Onko tavoite realistinen, ja mitä se edellyttäisi?

Koronapandemia ja sen aikaansaamat negatiiviset talousvaikutukset koskettavat kaikkia EU-maita. Tällä hetkellä yhteisen rahapolitiikan toimet, yhteiset valvontatoimet ja elvyttävä finanssipolitiikka tukevat talouksia ja sitä kautta myös pankkeja. Pankkien pääomittaminen on omistajien vastuulla. Mahdollisimman nopea Pankkiunionin loppuunsaattaminen helpottaisi pankkien ongelmien hoitamista.

8) Onko Suomen etu pysytellä mahdollisimman kaukana tästä kuviosta, vai ottaa kannettavaksemme takauksia ja vastuita, tai peräti lahjoittaa suoraan rahaa pankkien pääomituksiin?

Suomen etu olisi saada pankkiunioni valmiiksi nopeasti ja myös kehittää yhteisiä eurooppalaisia menettelytapoja ja ratkaisuja järjestämättömien saamisten hoitoon. Viittaamme edellisiin kysymyksiin ja vastauksiin.